

บทที่ 6

วิวัฒนาการระบบบุรุษสรรพนามในสมัยรัตนโกสินทร์: ตามประเภทความสัมพันธ์ ของบทบาททางสังคมในแบบสมดุล ไม่สมดุล และเป็นกลาง

ดังผลการวิเคราะห์ที่เสนอไปแล้วในบทที่ 4 ว่าการใช้บุรุษสรรพนามมีความแตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามบทบาททางสังคมและปัจจัยทางสังคม และในบทที่ 5 ได้เสนอผลการเปลี่ยนแปลงการใช้บุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงตามปัจจัยทางสังคมไปแล้วนั้น

ในบทนี้ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์การใช้บุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมของผู้พูดผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึงในสมัยต่างๆของสมัยรัตนโกสินทร์ และนำผลมาเปรียบเทียบกันเพื่อให้เห็นว่ามีเปลี่ยนแปลงการใช้บุรุษสรรพนามตามลักษณะดังกล่าวหรือไม่

ในการวิเคราะห์การใช้บุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมในสมัยรัตนโกสินทร์นั้น บทบาททางสังคมที่นำมาพิจารณาเป็นบทบาททางสังคม 10 บทบาท คือ ญาติผู้ใหญ่ ญาติผู้น้อย ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา สามเณร ภรรยา คู่รัก เพื่อน คนรู้จัก คนไม่รู้จัก

ทั้งนี้ บทบาททางสังคม 10 บทบาท ข้างต้นดังกล่าวได้นำมาจัดความสัมพันธ์ได้ 7 คู่ ความสัมพันธ์ตามที่ได้ใช้ในการวิเคราะห์บุรุษสรรพนามในบทที่ 4 ไปแล้ว แต่เพื่อความชัดเจนจะเสนอความสัมพันธ์ทั้ง 7 คู่ อีกครั้งหนึ่ง คือ

1. ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย
2. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา
3. ความสัมพันธ์ระหว่างสามเณรกับภรรยา
4. ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก
5. ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน
6. ความสัมพันธ์ระหว่างคนรู้จัก
7. ความสัมพันธ์ระหว่างคนไม่รู้จัก

ในการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมทั้ง 7 คู่ตามประเภทความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมในแบบสมดุล ไม่สมดุล และเป็นกลาง ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมระหว่างผู้พูดผู้ฟัง ของ ม.ร.ว. คัลยา ดิงศภิทัย และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2529) ซึ่งแบ่งความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมระหว่างผู้พูดผู้ฟังเป็น 3 ประเภทใหญ่ คือ

1. ความสัมพันธ์แบบสมดุล หมายถึง ความสัมพันธ์ที่แสดงว่าผู้พูดและผู้ฟังเท่าเทียมกัน ความเท่าเทียมกันนี้ไม่ได้หมายความว่า ผู้พูดและผู้ฟังจำเป็นต้องมีคุณสมบัติเหมือนกันหรือเท่าเทียมกันทุกด้าน แต่หมายความว่าความสัมพันธ์ที่ผู้พูดกับผู้ฟังมองอีกฝ่ายว่ามีบทบาทไม่แตกต่างกัน ได้แก่

- ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน
- ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก
- ความสัมพันธ์ระหว่างคนรู้จัก
- ความสัมพันธ์ระหว่างคนไม่รู้จัก

2. ความสัมพันธ์แบบไม่สมดุล หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่มีสถานภาพต่างกัน โดยผู้พูดอาจมีสถานภาพสูง หรือต่ำกว่าผู้ฟังก็ได้ การมีสถานภาพสูงกว่าหรือต่ำกว่านั้นอาจเนื่องด้วยมีอายุมากกว่าน้อยกว่า ประสบการณ์มากกว่าหรือน้อยกว่า หรือมีอำนาจและบุญคุณเหนืออีกฝ่ายก็ได้ ได้แก่

- ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย
- ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา
- ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา

3. ความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง หมายถึง ความสัมพันธ์ที่ไม่ถือความสูงกว่าหรือต่ำกว่าของผู้พูดและผู้ฟังเป็นเรื่องสำคัญ ได้แก่

- ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการกับผู้รับบริการ

ผู้วิจัยจะใช้เกณฑ์นี้ในการวิเคราะห์ว่า การใช้บุรุษสรรพนามของแต่ละคู่ความสัมพันธ์ใน 4 สมัย มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทำให้ประเภทความสัมพันธ์ในแบบสมดุล ไม่สมดุล และเป็นกลาง ของแต่ละคู่ความสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

การเสนอผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้บุรุษสรรพนามของแต่ละคู่ความสัมพันธ์ทั้ง 7 คู่ตามประเภทความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคม ในแบบสมดุล ไม่สมดุล เป็นกลาง นี้ จะเป็นการศึกษาเฉพาะคำบุรุษสรรพนามที่ถูกใช้มากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งเท่านั้น

ทั้งนี้ เพราะผู้วิจัยเห็นว่าการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้บุรุษสรรพนามนั้น ทำให้เห็นภาพวิวัฒนาการของระบบบุรุษสรรพนามได้ดีกว่าการศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้คำบุรุษสรรพนามแต่ละคำ และเนื่องจากในข้อมูลพบว่าบุรุษสรรพนามที่พบใช้มากเป็นอันดับสองส่วนใหญ่มีจำนวนไม่ถึงครึ่งหนึ่งของจำนวนบุรุษสรรพนามที่ใช้มากเป็นอันดับหนึ่ง

ดังนั้นการวิเคราะห์บุรุษสรรพนามที่ใช้มากเป็นอันดับ 1 เพียงลำดับเดียว จึงน่าเป็นตัวแทนที่จะเห็นทั้งรูปแบบการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มการใช้บุรุษสรรพนามได้

ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์การใช้บุรุษสรรพนามตามประเภทความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมในแบบสมดุล ไม่สมดุล เป็นกลาง ของคู่ความสัมพันธ์ตามบทบาททางสังคมทั้ง 7 คู่ความสัมพันธ์ โดยแยกตามบุรุษ ดังต่อไปนี้

6.1 การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามประเภทความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมในแบบสมดุล ไม่สมดุล เป็นกลาง

การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามประเภทความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมในแบบสมดุล ไม่สมดุล เป็นกลาง จะเป็นการวิเคราะห์แนวโน้มความเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามบทบาททางสังคมของผู้พูดที่สัมพันธ์กับผู้ฟัง โดยพิจารณาจากคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ที่ใช้มากเป็นอันดับ 1 ในแต่ละบทบาททางสังคมของผู้พูดที่สัมพันธ์กับผู้ฟังเป็นสำคัญ แต่ก็อาจมีการเปรียบเทียบกับบุรุษสรรพนามที่มีการใช้เป็นอันดับ 2 บ้างในบางครั้ง

ผู้วิจัยได้รวบรวมคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ที่ใช้มากเป็นอันดับ 1 ในแต่ละบทบาททางสังคมของผู้พูดที่สัมพันธ์กับผู้ฟังจาก 7 คู่ความสัมพันธ์ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา ความสัมพันธ์ระหว่างคูรัก ความสัมพันธ์ระหว่างคนรู้จัก ความสัมพันธ์ระหว่างคนไม่รู้จัก ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน โดยแยกตามเพศหญิงและชาย ดังตารางที่ 6.1

ตารางที่ 6.1 การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมของผู้พูดผู้ฟัง

ความสัมพันธ์ ของบทบาท เพศ สมัย	1		2				3		4		5		6		7			
	ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		สามี	ภรรยา	คู่รัก	คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		เพื่อน		
	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ
1	ข้า	ฉัน	ผม	ดิฉัน	ฉัน	ฉัน	ผม	ดิฉัน	ฉัน	ดิฉัน	ฉัน	ดิฉัน	ผม	ดิฉัน	ฉัน	ดิฉัน	ผม	ฉัน
2	ฉัน	ฉัน	ผม	ฉัน/หนู	ฉัน	ฉัน	ผม	ดิฉัน	ฉัน	ฉัน	ผม	ฉัน	ผม	ฉัน	ผม	ฉัน	ผม	ฉัน
3	ฉัน	ฉัน	ผม	ฉัน	ฉัน	ฉัน	ผม	อีฉัน / ดิฉัน	ฉัน	ฉัน	ผม	ดิฉัน	ผม	ดิฉัน	ผม	ฉัน	ผม	ฉัน
4	ฉัน	ฉัน	ผม	ฉัน	ผม	ฉัน	ผม	หนู/ฉัน	ผม	ฉัน	ผม	ฉัน	ผม	ฉัน	ผม	ฉัน	ผม	ฉัน

หมายเหตุ

1. ในช่องสมัย 1 หมายถึง สมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ 2 หมายถึง สมัยประชาธิปไตย 3 หมายถึง สมัยเผด็จการทุนนิยม 4 หมายถึง สมัยทุนนิยมประชาธิปไตย
2. ช่องคู่ความสัมพันธ์ จะแสดงความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมของผู้พูดกับผู้ฟังทั้ง 7 คู่ความสัมพันธ์ ช่อง เพศ จะแยกออกเป็นเพศชายและเพศหญิง

จากตารางที่ 6.1 สามารถวิเคราะห์ผลการเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามประเภทความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมในแบบสมดุลง่าย ไม่สมดุลง่าย และเป็นกลาง จากบทบาททางสังคมของผู้พูดที่สัมพันธ์กับผู้ฟัง 7 คู่ความสัมพันธ์ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก ความสัมพันธ์ระหว่างคนรู้จัก ความสัมพันธ์ระหว่างคนไม่รู้จัก และ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ได้ดังนี้

6.1.1 การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมแบบไม่สมดุลง่ายของญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย

จากตารางจะเห็นได้ว่า ญาติผู้ใหญ่เพศชาย ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ใช้ ข้า มากที่สุด ต่อมาในสมัยประชาธิปไตย สมัยเผด็จการทุนนิยม และสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยมีการเปลี่ยนแปลงมาใช้ ฉัน มากที่สุด

ญาติผู้ใหญ่หญิงทั้ง 4 สมัยใช้ ฉัน มากที่สุด

ญาติผู้ใหญ่หญิงทั้ง 4 สมัยใช้ ฉันทน์ มากที่สุด

ญาติผู้น้อยหญิง สมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ใช้ ดีฉันทน์ มากที่สุด สมัยประชาธิปไตยใช้ ฉันทน์ และ หนุ มากที่สุด สมัยเผด็จการทุนนิยมและสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยใช้ ฉันทน์ มากที่สุด

ญาติผู้น้อยชายทั้ง 4 สมัยใช้ ผม มากที่สุด

จากข้อค้นพบดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า มีการเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุระหว่างญาติผู้ใหญ่และญาติผู้น้อย คือ ญาติผู้ใหญ่เพศชายมีแนวโน้มจะแสดงความสุภาพ หรือให้เกียรติญาติผู้น้อยมากขึ้น โดยเปลี่ยนจากการใช้คำบุรุษสรรพนามที่ไม่สุภาพมาเป็นบุรุษสรรพนามที่สุภาพมากขึ้น เช่น ฉันทน์ ส่วนญาติผู้น้อยเพศหญิงมีแนวโน้มจะแสดงความสนิทสนมกับญาติผู้ใหญ่มากขึ้นโดยใช้คำที่ลดระดับความสุภาพลงมาจาก ดีฉันทน์ เป็น ฉันทน์

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการใช้บุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์แบบไม่สมดุระหว่างญาติผู้ใหญ่และญาติผู้น้อย แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่และญาติผู้น้อยถึงแม้จะยังคงเป็นความสัมพันธ์แบบไม่สมดุ โดยญาติผู้น้อยยังคงให้ความเคารพญาติผู้ใหญ่โดยใช้สรรพนามที่สุภาพ ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนในญาติผู้น้อยเพศชาย แต่ก็มีแนวโน้มจะกลายเป็นความสัมพันธ์ที่สมดุ โดยปัจจัยที่กำหนดการใช้บุรุษสรรพนามระหว่างญาติผู้ใหญ่และญาติผู้น้อยนอกจากปัจจัยอำนาจแล้ว ปัจจัยความสนิทสนมและความสุภาพก็เข้ามามีอิทธิพลในการใช้บุรุษสรรพนามมากขึ้น

6.1.2 การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมแบบไม่สมดุของผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา

จากตารางจะเห็นได้ว่าผู้บังคับบัญชาเพศชายในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ สมัยประชาธิปไตย และสมัยเผด็จการทุนนิยมใช้ ฉันทน์ มากที่สุด และ สมัยทุนนิยมประชาธิปไตยจึงใช้ ผม มากที่สุด อย่างไรก็ตาม ข้อมูลแสดงว่ามีการใช้ ผม มากเป็นอันดับ 2 ในสมัยเผด็จการทุนนิยมแล้ว

ผู้บังคับบัญชาเพศหญิงทั้ง 4 สมัยใช้ ฉันทน์ มากที่สุดไม่มีความเปลี่ยนแปลง

ผู้ใต้บังคับบัญชาเพศชาย ทั้ง 4 สมัยใช้ ผม มากที่สุดไม่มีความเปลี่ยนแปลง

ผู้ได้บังคับบัญชาเพศหญิง ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่และสมัยประชาธิปไตยใช้ ดีฉัน มากที่สุด ในสมัยเผด็จการทุนนิยมเปลี่ยนมาใช้ อีฉัน และ ดีฉัน มากที่สุดเท่าๆ กัน ต่อมาสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยจึงใช้ ฉัน และ หนู มากที่สุดเท่ากัน

จากข้อค้นพบดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ในความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา มีแนวโน้มว่าจะแสดงความสมดุลมากขึ้น โดยเปลี่ยนแปลงจากการใช้บุรุษสรรพนาม ที่แสดงถึง อำนาจของผู้บังคับบัญชาที่มีเหนือผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างชัดเจน ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ สมัยประชาธิปไตย และสมัยเผด็จการทุนนิยม มาเป็นการใช้บุรุษสรรพนามที่แสดงความสัมพันธ์ที่สมดุลมากขึ้นในสมัยทุนนิยมประชาธิปไตย กล่าวคือ

ผู้บังคับบัญชาเพศชายเริ่มใช้บุรุษสรรพนามที่แสดงความสุภาพและเท่าเทียมกับผู้ใต้บังคับบัญชามากขึ้นโดยเปลี่ยนมาใช้สรรพนาม ผม แสดงให้เห็นว่าการใช้คำบุรุษสรรพนามของเพศชายไม่เน้นที่การแสดงความแตกต่างของบทบาทเหมือนก่อน ซึ่งอาจเนื่องมาจากปัจจัยความสุภาพเข้ามากำหนดให้การใช้บุรุษสรรพนาม นอกจากนี้ผู้ใต้บังคับบัญชาเพศหญิงก็เริ่มแสดงความสนิทสนมหรือเท่าเทียมกับผู้บังคับบัญชามากขึ้น โดยใช้บุรุษสรรพนาม ฉัน แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจาก ผู้ใต้บังคับบัญชาเพศหญิง ใช้บุรุษสรรพนาม หนู มากเท่ากับ ฉัน ด้วย แสดงให้เห็นว่าการใช้บุรุษสรรพนามของ ผู้ใต้บังคับบัญชาเพศหญิงก็ยังคงแสดงสถานะที่ต่ำกว่าผู้ใต้บังคับบัญชา

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ในสมัยทุนนิยมประชาธิปไตย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาก็ยังคงเป็นความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลอยู่ แต่ช่องว่างทางอำนาจระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาลดน้อยลง ต่างจากสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ สมัยประชาธิปไตย และสมัยเผด็จการทุนนิยม ที่ผู้บังคับบัญชาจะมีอำนาจเหนือผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างชัดเจน และเนื่องจากปัจจัยความสนิทสนมและความสุภาพได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นทำให้การใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ของผู้ใต้บังคับบัญชาเพศหญิงในสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยลดระดับความสุภาพลงและแสดงความสนิทสนมมากขึ้น ในขณะที่ปัจจัยความสุภาพได้เข้ามามีบทบาททำให้การใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ของผู้บังคับบัญชาให้มีความสุภาพมากขึ้น

6.1.3 การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมแบบไม่สมดุของสามีกับภรรยา

จากตารางจะเห็นได้ว่า ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ สมัยประชาธิปไตย และสมัยเผด็จการทุนนิยม สามีใช้ ฉัน แทนตัวมากที่สุดเมื่อพูดกับภรรยา ต่อมาในสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยมีการเปลี่ยนแปลงมาใช้ ผม มากที่สุด

ส่วนภรรยา ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ใช้ ดีฉัน มากที่สุด แต่ต่อมาในสมัยประชาธิปไตย สมัยเผด็จการทุนนิยม และสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยเปลี่ยนมาใช้ ฉัน มากที่สุด

จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา มีความเปลี่ยนแปลงจากความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลมาเป็นความสัมพันธ์แบบสมดุล คือ เปลี่ยนจากสามีมีบทบาททางสังคมสูงกว่าภรรยา มาเป็นภรรยาเริ่มมีบทบาทที่เท่าเทียมสามี

ทั้งนี้ ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ สมัยประชาธิปไตย และสมัยเผด็จการทุนนิยม นั้นสามีมีอำนาจสูงกว่าภรรยามาตลอด และแสดงออกโดยใช้คำบุรุษสรรพนามแทนตัวว่า ฉัน จนมาถึงสมัยทุนนิยมประชาธิปไตย สามีเริ่มแสดงการให้เกียรติภรรยามากขึ้น โดยเปลี่ยนมาใช้บุรุษสรรพนามที่แสดงความสุภาพ คือ ผม แทนตัวเมื่อพูดกับภรรยา ในขณะที่ภรรยาใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ที่แสดงออกถึงบทบาททางสังคมที่แสดงความเท่าเทียมกันมากขึ้น โดยเปลี่ยนจากใช้ ดีฉัน มาเป็น ฉัน แทนตัวเมื่อพูดกับสามี

ดังนั้น ความเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันบทบาทของภรรยาได้รับการยอมรับจากสามีมากขึ้นและสามียังให้เกียรติภรรยามากขึ้นด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยาจึงเป็นความสัมพันธ์แบบสมดุล

6.1.4 การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมแบบสมดุลของคู่รัก

จากตารางจะเห็นได้ว่า คู่รักเพศชายในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ใช้ ฉัน แทนตัวเมื่อพูดกับคู่รักหญิงมากที่สุด ต่อมาในสมัยประชาธิปไตย สมัยเผด็จการทุนนิยม และสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยจึงเปลี่ยนมาใช้ ผม มากที่สุด

คูรักเพศหญิง ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่และสมัยเผด็จการทุนนิยมพบใช้ ดีฉัน แทนตัวเมื่อพูดกับคูรักเพศชายมากที่สุด แต่ในสมัยประชาธิปไตยและสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยใช้ ฉัน มากที่สุด

จากข้อค้นพบดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การใช้คำบุรุษสรรพนามของคูรักเพศชายมีการเปลี่ยนแปลง คือ ใช้คำบุรุษสรรพนามที่สุภาพมากขึ้น ส่วนคูรักเพศหญิงมีการเปลี่ยนแปลง คือ ใช้คำบุรุษสรรพนามที่ลดระดับความสุภาพลงและแสดงความสนิทสนมมากขึ้น

6.1.5 การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมแบบสมดุขของคนรู้จัก

จากตารางจะเห็นได้ว่า คนรู้จักเพศชาย เมื่อพูดกับคนรู้จัก ทั้ง 4 สมัยใช้ ผม มากที่สุด

คนรู้จักเพศหญิง ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ และสมัยเผด็จการทุนนิยมใช้ ดีฉัน แทนตัวเมื่อพูดกับคนรู้จักมากที่สุด ส่วนสมัยประชาธิปไตยและสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยมีการเปลี่ยนแปลงมาใช้ ฉัน มากที่สุด

จากข้อค้นพบดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยความสุภาพกำหนดให้การใช้บุรุษสรรพนามของคนรู้จักเพศชายทั้ง 4 สมัย ใช้ ผม มากที่สุดไม่มีการเปลี่ยนแปลง สำหรับคนรู้จักเพศหญิง ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ และสมัยเผด็จการทุนนิยม ปัจจัยความสุภาพเข้ามากำหนดการใช้บุรุษสรรพนามทำให้คนรู้จักเพศหญิงใช้ ดีฉัน มากที่สุด แต่ในสมัยประชาธิปไตยและสมัยทุนนิยมประชาธิปไตย ปัจจัยความสนิทสนมเข้ามามีบทบาทมากขึ้น จึงมีการเปลี่ยนแปลงการใช้บุรุษสรรพนามจาก ดีฉัน มาใช้ฉันแทนตัวมากที่สุด เพื่อลดความเป็นทางการและแสดงความสนิทสนมระหว่างผู้พูดผู้ฟังมากขึ้น

6.1.6 การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมแบบสมดุขของคนไม่รู้จัก

จากตารางจะเห็นได้ว่า คนไม่รู้จักเพศชายเมื่อพูดกับคนไม่รู้จักกัน ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่จะใช้ ฉัน แทนตัวมากที่สุด ต่อมาสมัยประชาธิปไตย สมัยเผด็จการทุนนิยม และสมัย ทุนนิยมประชาธิปไตยมีการเปลี่ยนแปลงไปใช้ ผม มากที่สุด

สำหรับคนรู้จักเพศหญิง ในสมัยประชาธิปไตย ปัจจัยความสุภาพกำหนดการใช้บุรุษสรรพนามอย่างเห็นได้ชัดโดยเลือกใช้ ดีฉัน มากที่สุด ส่วนสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ สมัยเผด็จการทุนนิยม และสมัยทุนนิยมประชาธิปไตย ปัจจัยความสนิทสนมเข้ามามีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บุรุษสรรพนามโดยคนไม่รู้จักเพศหญิงเปลี่ยนมาใช้ ฉัน มากที่สุด

จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยความสุภาพได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการใช้คำบุรุษสรรพนามของผู้พูดในความสัมพันธ์คนไม่รู้จักเพศชายในสมัยประชาธิปไตย สมัยเผด็จการทุนนิยม และสมัยทุนนิยมประชาธิปไตย โดยผู้พูดเปลี่ยนมาใช้คำบุรุษสรรพนามที่สุภาพมากขึ้น คือ ผม ต่างจากสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ ซึ่งใช้ ฉัน

สำหรับผู้พูดเพศหญิง ปัจจัยความสนิทสนมเข้ามามีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บุรุษสรรพนาม โดยคนรู้จักเพศหญิงเปลี่ยนจากบุรุษสรรพนาม ดีฉัน มาใช้ ฉัน มากที่สุด แสดงถึงการที่ผู้พูดต้องการรักษาความสุภาพไว้ แต่ในขณะเดียวกัน ก็ไม่ฟังดูเป็นทางการ หรือ มีระยะห่างจากผู้ฟังมากเกินไป

6.1.7 การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมแบบสมดุลของเพื่อน

จากตารางจะเห็นได้ว่า เพื่อนชายทั้ง 4 สมัยใช้ ผม แทนตัวเมื่อพูดกับเพื่อนมากที่สุดไม่มีความเปลี่ยนแปลง

เพื่อนหญิงทั้ง 4 สมัยใช้ ฉัน แทนตัวเมื่อพูดกับเพื่อนมากที่สุดไม่มีความเปลี่ยนแปลง

จากข้อค้นพบดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าปัจจัยความสุภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดการใช้บุรุษสรรพนามของเพื่อนเพศชายทั้ง 4 สมัย ส่วนเพื่อนเพศหญิง เมื่อพูดกับเพื่อนจะใช้แทนตนเองว่า ฉัน มากที่สุดทั้ง 4 สมัย แสดงให้เห็นว่าปัจจัยความสนิทสนม เป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดการใช้บุรุษสรรพนามของเพื่อนเพศหญิงทั้ง 4 สมัย

เพื่อให้เห็นผลการเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 และการเปลี่ยนแปลงตามประเภทความสัมพันธ์ทางสังคมในแบบความสัมพันธ์สมดุล ไม่สมดุล และเป็นกลางของแต่ละคู่ความสัมพันธ์ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิเคราะห์ดังกล่าว ดังตารางที่ 6.2

ตารางที่ 6.2 การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมของผู้พูดผู้ฟัง

ความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคม	การใช้คำบุรุษสรรพนาม		ความสัมพันธ์		ลักษณะความสัมพันธ์		
	ชาย	หญิง	เปลี่ยน	ไม่เปลี่ยน	สมดุล	ไม่สมดุล	เป็นกลาง
ญาติผู้ใหญ่	เปลี่ยน	ไม่เปลี่ยน	-	/	-	/	-
ญาติผู้น้อย	ไม่เปลี่ยน	เปลี่ยน	-	/	-	/	-
ผู้บังคับบัญชา	เปลี่ยน	ไม่เปลี่ยน	-	/	-	/	-
ผู้ใต้บังคับบัญชา	ไม่เปลี่ยน	เปลี่ยน	-	/	-	/	-
สามี	เปลี่ยน	-	-	/	-	/	-
ภรรยา	-	เปลี่ยน	-	/	-	/	-
คู่รัก	เปลี่ยน	เปลี่ยน	-	/	/	-	-
คนรู้จัก	ไม่เปลี่ยน	เปลี่ยน	-	/	/	-	-
คนไม่รู้จัก	เปลี่ยน	เปลี่ยน	-	/	/	-	-
เพื่อน	ไม่เปลี่ยน	ไม่เปลี่ยน	-	/	/	-	-

หมายเหตุ

1. ในช่องสมัย 1 หมายถึง สมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ 2 หมายถึง สมัยประชาธิปไตย 3 หมายถึง สมัยเผด็จการทุนนิยม 4 หมายถึง สมัยทุนนิยมประชาธิปไตย
2. ช่องคู่ความสัมพันธ์ จะแสดงความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมของผู้พูดกับผู้ฟังทั้ง 7 คู่ความสัมพันธ์ ช่อง เพศ จะแยกออกเป็นเพศชายและเพศหญิง
3. ตัวอย่างการอ่านตารางที่ 6.2 เช่น ในบรรทัดที่ 1 อ่านได้ว่า การใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ของญาติผู้น้อยเพศชายไม่มีความเปลี่ยนแปลง การใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ของญาติผู้น้อยเพศหญิงมีความเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้น้อยกับญาติผู้ใหญ่ ยังคงเป็นความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลไม่เปลี่ยนแปลง

6.2 การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ตามประเภทความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมในแบบสมดุลง่าย ไม่สมดุลง่าย เป็นกลาง

การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ตามประเภทความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมในแบบสมดุลง่าย ไม่สมดุลง่าย เป็นกลาง จะเป็นการวิเคราะห์ที่เน้นให้ความสำคัญเปลี่ยนแปลง โดยพิจารณาจากคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่ใช้มากเป็นอันดับ 1 เท่านั้น

ผู้วิจัยได้รวบรวมคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่ใช้มากเป็นอันดับ 1 ในแต่ละบทบาททางสังคมของผู้ฟังที่สัมพันธ์กับผู้พูดจาก 7 คู่ความสัมพันธ์ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา ความสัมพันธ์ระหว่างคูรัก ความสัมพันธ์ระหว่างคนรู้จัก ความสัมพันธ์ระหว่างคนไม่รู้จัก ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน โดยแยกตามเพศหญิงและชาย ดังตารางที่ 6.3 (ดูรายละเอียดจำนวนคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่พบในแต่ละบทบาททางสังคมของผู้ฟังที่สัมพันธ์กับผู้พูดได้ในภาคผนวก ข)

ตารางที่ 6.3 การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมของผู้ฟังผู้พูด

ความสัมพันธ์ ของบทบาท เพศ สมัย	1		2				3		4		5		6		7			
	ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		สามี	ภรรยา	คูรัก	คนรู้จัก	คนไม่รู้จัก		เพื่อน			
	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ		
1	*	*	เจ้า	เจ้า	คุณ	คุณ	เอ็ง	เจ้า	คุณ	หล่อน	คุณ	เธอ/ หล่อน	คุณ	หล่อน	คุณ	หล่อน	คุณ	เธอ
2	*	*	แก	หนู	คุณ	คุณ	แก	แก	คุณ	เธอ	คุณ	เธอ	คุณ	คุณ	คุณ	คุณ	คุณ	เธอ
3	*	*	เธอ	เรา	คุณ	คุณ	แก	แก	คุณ	เธอ	คุณ	คุณ	คุณ	คุณ	คุณ	คุณ	คุณ	เธอ
4	*	*	นาย	เธอ	ท่าน	ท่าน	เธอ	เธอ	คุณ	คุณ	คุณ	คุณ	คุณ	คุณ	คุณ	คุณ	เอ็ง	เธอ

หมายเหตุ

1. ในช่องสมัย 1 หมายถึง สมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ 2 หมายถึง สมัยประชาธิปไตย 3 หมายถึง สมัยเผด็จการทุนนิยม 4 หมายถึง สมัยทุนนิยมประชาธิปไตย
2. ช่องคู่ความสัมพันธ์ จะแสดงความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมของผู้พูดกับผู้ฟังทั้ง 7 คู่ความสัมพันธ์ ช่อง เพศ จะแยกออกเป็นเพศชายและเพศหญิง

จากตารางที่ 6.3 สามารถวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ตามประเภทความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมแบบสมดุล ไม่สมดุล และเป็นกลางได้ดังนี้

6.2.1 การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมแบบไม่สมดุลของญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย

เนื่องจากผู้วิจัยพบว่า จำนวนข้อมูลการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ของญาติผู้ใหญ่ทั้งเพศชายและหญิงทั้ง 4 สมัย มีน้อยมากจนไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ได้ ผู้วิจัยจึงได้กลับไปทบทวนคุณลักษณะข้อมูลจากแหล่งข้อมูลอีกครั้ง และพบว่าสาเหตุที่เก็บข้อมูลการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ของญาติผู้ใหญ่ทั้งเพศชายและหญิงได้น้อยมากเนื่องจาก

ญาติผู้น้อยนิยมใช้คำเรียกญาติแทนผู้ฟัง ที่เป็นญาติผู้ใหญ่มากกว่าการใช้คำบุรุษสรรพนาม

ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การใช้คำเรียกญาติแสดงถึงความสนิทสนมและความสุภาพมากกว่าการใช้คำบุรุษสรรพนาม ซึ่งเป็นข้อสังเกตการใช้สรรพนามอีกประเภทหนึ่งในสังคมไทยที่น่าสนใจและควรมีการศึกษาต่อไป จากเหตุผลดังกล่าว ในการวิเคราะห์การใช้สรรพนามบุรุษที่ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย จึงสามารถวิเคราะห์ได้เพียงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ของญาติผู้น้อยเพียงฝ่ายเดียว

ผลการวิเคราะห์พบว่า สรรพนามบุรุษที่ 2 ที่ใช้แทนตัวญาติผู้น้อยทั้ง 4 สมัยยังคงแสดงถึงสถานะภาพทางบทบาททางสังคมที่ต่ำกว่าญาติผู้ใหญ่ แต่การใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ของญาติผู้น้อยมีการเปลี่ยนแปลง คือ มีระดับความสุภาพมากขึ้น กล่าวคือ ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ ญาติผู้ใหญ่ใช้บุรุษสรรพนามแทนญาติผู้น้อยเพศชายว่า เจ้า มากที่สุด ต่อมาในสมัยประชาธิปไตยพบใช้ แก่มากที่สุด สมัยเผด็จการทุนนิยมพบใช้ เธอ มากที่สุด สมัยทุนนิยมประชาธิปไตยจึงเปลี่ยนมาใช้ นาย มากที่สุด

ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ ญาติผู้ใหญ่ใช้บุรุษสรรพนามแทนญาติผู้น้อยเพศหญิงว่า เจ้า มากที่สุด สมัยประชาธิปไตยเปลี่ยนมาใช้ หนู มากที่สุด สมัยเผด็จการทุนนิยมใช้เรา มากที่สุด และสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยเปลี่ยนมาใช้ เธอ มากที่สุด

จากข้อค้นพบดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่และญาติผู้น้อยยังคงเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่สมดุลแต่ปัจจัยความสุภาพเข้ามามีผลให้การใช้บุรุษสรรพนามในแต่ละสมัยแตกต่างกันไป โดยการใช้บุรุษสรรพนามแทนญาติผู้น้อยทั้งเพศหญิงและชายมีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่สุภาพมากขึ้น

6.2.2 การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมแบบไม่สมดุลของผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา

จากตารางจะเห็นได้ว่าในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ สมัยประชาธิปไตย และสมัยเผด็จการทุนนิยม ผู้ใต้บังคับบัญชา ใช้บุรุษสรรพนามแทนผู้บังคับบัญชาทั้งเพศชายและหญิงว่า คุณ มากที่สุด ต่อมาในสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยจึงการเปลี่ยนแปลงมาใช้ ท่าน มากที่สุด

ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ ผู้บังคับบัญชาใช้บุรุษสรรพนามแทนผู้ฟังซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาเพศชายว่า เอ็ง มากที่สุด สมัยประชาธิปไตยและสมัยเผด็จการทุนนิยมใช้ แก มากที่สุด ต่อมาในสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยเปลี่ยนมาใช้ เธอ มากที่สุด

ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ ผู้บังคับบัญชาใช้คำบุรุษสรรพนามแทนผู้ฟังซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาเพศหญิงว่า เจ้า มากที่สุด สมัยประชาธิปไตยและสมัยเผด็จการทุนนิยมใช้ แก มากที่สุด ต่อมาในสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยใช้ เธอ มากที่สุด

จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 แทนผู้ฟังซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาทั้งเพศหญิงและชายมีแนวโน้มว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ได้รับการยกย่องมากขึ้นโดยเปลี่ยนจากใช้บุรุษสรรพนาม คุณ มาเป็น ท่าน ในขณะที่การใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 แทนผู้ฟังซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาทั้ง 4 สมัยยังคงใช้บุรุษสรรพนามที่แสดงอำนาจต่ำกว่าผู้บังคับบัญชาแต่มีความเปลี่ยนแปลง คือ มีแนวโน้มที่จะใช้คำที่สุภาพมากขึ้นโดยเปลี่ยนจาก เอ็ง เจ้า เป็น แก และ เธอ ตามลำดับ

จากผลที่พบสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชายังเป็นความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลแต่ปัจจัยที่ทำให้การใช้บุรุษสรรพนามในแต่ละสมัยเปลี่ยนไปคือ ปัจจัยความสุภาพ

6.2.3 การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมแบบไม่สมดุลของสามีกับภรรยา

จากตารางจะเห็นได้ว่า ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ สามีใช้บุรุษสรรพนามแทนผู้ฟังที่เป็นภรรยาว่า หล่อน มากที่สุด ต่อมาสมัยประชาธิปไตยและสมัยเผด็จการทุนนิยมจะใช้ เธอ มากที่สุด เมื่อถึงสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยใช้ คุณ มากที่สุด

การใช้บุรุษสรรพนามที่เปลี่ยนแปลงไปแสดงให้เห็นว่า สามีให้เกียรติภรรยามากขึ้นเรื่อยๆ จากสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ซึ่งใช้บุรุษสรรพนาม หล่อน ซึ่งแสดงสถานะที่ต่ำกว่าอย่างเห็นได้ชัด

ต่อมาในสมัยเผด็จการทุนนิยมและสมัยประชาธิปไตยจึงใช้บุรุษสรรพนามที่สุภาพมากขึ้น เมื่อถึงสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยจึงเปลี่ยนมาใช้บุรุษสรรพนามที่สุภาพและแสดงการให้เกียรติภรรยาในฐานะที่เท่าเทียมกับตน

ส่วนภรรยาใช้บุรุษสรรพนามแทนสามีว่า คุณ เหมือนกันทั้ง 4 สมัย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันสังคมไทยยังคงมีค่านิยมที่ภรรยาจะต้องยกย่องและให้เกียรติสามีอย่างไม่เปลี่ยนแปลง

จากข้อค้นพบดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยาเปลี่ยนแปลงจากความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลไปสู่ความสัมพันธ์แบบสมดุลมากขึ้น โดยบทบาททางสังคมของสามีและภรรยามีความเท่าเทียมกันมากขึ้น ถึงแม้ว่าตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันสังคมไทยยังคงมีค่านิยมที่ภรรยาจะต้องยกย่องและให้เกียรติสามีอย่างไม่เปลี่ยนแปลง แต่ในปัจจุบันสถานะของภรรยาได้รับการยอมรับให้มีความเท่าเทียมกับสามีมากขึ้น

6.2.4 การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมแบบสมดุลของคู่รัก

จากตารางจะเห็นได้ว่า คู่รักหญิงใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 แทนผู้ฟังซึ่งเป็นคู่รักเพศชายว่า คุณ มากที่สุดเหมือนกันทั้ง 4 สมัยไม่เปลี่ยนแปลง

ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ คู่รักเพศชายใช้บุรุษสรรพนามแทนผู้ฟังซึ่งเป็นคู่รักเพศหญิงว่า เธอ และ หล่อน มากที่สุดเท่าๆกัน ต่อมาในสมัยประชาธิปไตยเปลี่ยนมาใช้ เธอ มากที่สุด สมัยเผด็จการทุนนิยมและสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยเปลี่ยนมาใช้ คุณ มากที่สุด

จากข้อค้นพบดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ระหว่างคู่รักเพศหญิงและชายเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่สมัยประชาธิปไตย เมื่อฝ่ายชายเริ่มใช้คำบุรุษสรรพนามที่สุภาพมากขึ้น

ต่อมาสมัยเผด็จการทุนนิยมและสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยการใช้บุรุษสรรพนามระหว่าง คู่รักเพศหญิงและชายเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง คือ ทั้งเพศชายและหญิงเปลี่ยนมาใช้บุรุษสรรพนาม คุณ เหมือนกัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงการใช้บุรุษสรรพนามของผู้ฟังซึ่งเป็นคู่รักทั้งเพศชาย

และหญิง มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่คล้ายกับความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยา คือ เปลี่ยนมาใช้บุรุษสรรพนาม คุณ เหมือนกันทั้งเพศชายและหญิง

6.2.5. การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมแบบสมดุของคนรู้จัก

จากตารางจะเห็นได้ว่า คนรู้จักใช้บุรุษสรรพนามแทนผู้ฟังซึ่งเป็นคนรู้จักชายว่า คุณ มากที่สุดทั้ง 4 สมัย

ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ คนรู้จักใช้บุรุษสรรพนามแทนผู้ฟังซึ่งเป็นคนรู้จักหญิงว่า หล่อน มากที่สุด ต่อมาในสมัยประชาธิปไตย สมัยเผด็จการทุนนิยม และสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยจึงเปลี่ยนมาใช้ คุณ มากที่สุด

จากข้อค้นพบดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 แทนผู้ฟังซึ่งเป็นคนรู้จักเพศชายทั้ง 4 สมัยถูกกำหนดด้วยปัจจัยความสุภาพโดยใช้ คุณ มากที่สุด ส่วนคนรู้จักเพศหญิงมีสถานภาพทางเพศพัฒนามาเท่าเทียมกับเพศชายมากขึ้น ทำให้เปลี่ยนจากการใช้บุรุษสรรพนาม หล่อน ซึ่งเป็นสรรพนามที่แสดงฐานะที่ต่ำกว่าที่ใช้ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่มาเป็น คุณ เหมือนเพศชายในสมัยประชาธิปไตย สมัยเผด็จการทุนนิยม และสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนรู้จักเพศชายและหญิงมีความเท่าเทียมกันมากขึ้น

6.2.6 การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมแบบสมดุของคนไม่รู้จัก

จากตารางจะเห็นได้ว่า คนไม่รู้จักเมื่อพูดกับผู้ฟังซึ่งเป็นคนไม่รู้จักเพศชายทั้ง 4 สมัยใช้ คุณ มากที่สุด

คนไม่รู้จักเมื่อพูดกับผู้ฟังซึ่งเป็นคนไม่รู้จักเพศหญิง ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่จะใช้ หล่อน มากที่สุด สมัยประชาธิปไตย สมัยเผด็จการทุนนิยม และสมัยทุนนิยมประชาธิปไตย จึงเปลี่ยนมาใช้ คุณ มากที่สุด

จากข้อค้นพบดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ของผู้ฟังซึ่งเป็นคนไม่รู้จักเพศชายถูกกำหนดด้วยปัจจัยความสุภาพ โดยการใช้บุรุษสรรพนามคุณเหมือนกันทั้ง 4 ฝ่ายไม่เปลี่ยนแปลงและการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 แสดงการให้เกียรติเพศชายโดยใช้บุรุษสรรพนาม คุณ เหมือนกันทั้ง 4 สมัย

ส่วนการใช้คำบุรุษสรรพนามของผู้ฟัง ซึ่งเป็นคนไม่รู้จักเพศหญิงมีการเปลี่ยนแปลงการใช้บุรุษสรรพนามคล้ายกับผู้ฟัง ซึ่งเป็นคนรู้จักเพศหญิง คือ เปลี่ยนจาก หล่อน ซึ่งเป็นบุรุษสรรพนามที่แสดงฐานะที่ต่ำกว่าเพศชายซึ่งใช้ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่มาใช้ คุณ เหมือนเพศชาย ตั้งแต่ในสมัยประชาธิปไตยจนถึงสมัยทุนนิยมประชาธิปไตย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคนไม่รู้จักเพศชายและหญิงมีความเท่าเทียมกันมากขึ้น

6.2.7. การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมแบบสมดุลของเพื่อน

จากตารางจะเห็นได้ว่า ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ สมัยประชาธิปไตย และสมัยเผด็จการทุนนิยม เพื่อนใช้บุรุษสรรพนามแทนผู้ฟังซึ่งเป็นเพื่อนเพศชายว่า คุณ มากที่สุด ต่อมาในสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยจึงเปลี่ยนมาใช้ เอ็ง มากที่สุด

เพื่อนใช้บุรุษสรรพนามแทนผู้ฟังซึ่งเป็นเพื่อนเพศหญิงว่า เธอ ซึ่งเป็นบุรุษสรรพนามที่แสดงความสุขภาพและแสดงความสนิทสนม มากที่สุดทั้ง 4 สมัยไม่มีความเปลี่ยนแปลง

จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า สมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ถึงสมัยเผด็จการทุนนิยม การใช้บุรุษสรรพนามของผู้ฟังซึ่งเป็นเพื่อนเพศชายถูกกำหนดโดยปัจจัยความสุขภาพ ต่อมาในสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยจึงเปลี่ยนมาถูกกำหนดด้วยความสนิทสนมแทนโดยเปลี่ยนมาใช้บุรุษสรรพนาม เอ็ง ส่วนผู้ฟังซึ่งเป็นเพื่อนเพศหญิงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ทั้ง 4 สมัยถูกกำหนดด้วยปัจจัยความสนิทสนมไม่เปลี่ยนแปลง

เพื่อให้เห็นความผลความเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 และความเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ในแบบสมดุล ไม่สมดุล และเป็นกลางของแต่ละคู่ความสัมพันธ์ตามบทบาททางสังคมของผู้ฟังที่สัมพันธ์กับผู้พูดชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ไว้ในตารางที่ 6.4 ต่อไปนี้

ตารางที่ 6.4 การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมของผู้ฟังผู้พูด

บทบาททางสังคม ของผู้ฟัง	การใช้คำบุรุษสรรพนาม		ความสัมพันธ์		ลักษณะความสัมพันธ์		
	ชาย	หญิง	เปลี่ยน	ไม่เปลี่ยน	สมดุล	ไม่สมดุล	เป็นกลาง
ญาติผู้ใหญ่	*	*	-	/	-	/	-
ญาติผู้น้อย	เปลี่ยน	เปลี่ยน	-	/	-	/	-
ผู้บังคับบัญชา	เปลี่ยน	เปลี่ยน	-	/	-	/	-
ผู้ใต้บังคับบัญชา	เปลี่ยน	เปลี่ยน	-	/	-	/	-
สามี	ไม่เปลี่ยน	-	/	-	/	-	-
ภรรยา	-	เปลี่ยน	/	-	/	-	-
คู่วัก	ไม่เปลี่ยน	เปลี่ยน	-	/	/	-	-
คนรู้จัก	ไม่เปลี่ยน	เปลี่ยน	-	/	/	-	-
คนไม่รู้จัก	ไม่เปลี่ยน	เปลี่ยน	-	/	/	-	-
เพื่อน	เปลี่ยน	ไม่เปลี่ยน	-	/	/	-	-

หมายเหตุ

1. ในช่องสมัย 1 หมายถึง สมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ 2 หมายถึง สมัยประชาธิปไตย 3 หมายถึง สมัยเผด็จการทุนนิยม 4 หมายถึง สมัยทุนนิยมประชาธิปไตย
2. ช่องคู่ความสัมพันธ์ จะแสดงความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมของผู้พูดกับผู้ฟังทั้ง 7 คู่ความสัมพันธ์ ช่อง เพศ จะแยกออกเป็นเพศชายและเพศหญิง
3. * หมายถึง จำนวนการใช้บุรุษสรรพนามไม่เพียงพอจะทำวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงได้
4. - หมายถึง ไม่มีข้อมูล

6.3 การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ตามประเภทความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมในแบบสมดุล ไม่สมดุล และเป็นกลาง

การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ตามประเภทความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมในแบบสมดุล ไม่สมดุล และเป็นกลาง จะเป็นการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ตามบทบาททางสังคมของผู้ที่ถูกกล่าวถึงที่สัมพันธ์กับผู้พูด โดยพิจารณาจากคำสรรพนามบุรุษที่ 3 ที่ใช้มากเป็นอันดับ 1 ในแต่ละความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคม

ผู้วิจัยได้รวบรวมคำสรรพนามบุรุษที่ 3 ที่ใช้มากเป็นอันดับ 1 ในแต่ละความสัมพันธ์ของ บทบาททางสังคมของผู้ที่ถูกกล่าวถึงที่สัมพันธ์กับผู้พูดจาก 7 คู่ความสัมพันธ์ คือ ความ

สัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก ความสัมพันธ์ระหว่างคนรู้จัก ความสัมพันธ์ระหว่างคนไม่รู้จัก ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน โดยแยกตามเพศหญิงและชาย ดังตารางที่ 6.5 (ดูรายละเอียดจำนวนคำสรรพนามบุรุษที่3ที่พบใช้ในแต่ละบทบาททางสังคมได้ในภาคผนวก ข)

ตารางที่ 6.5 การใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมของผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูด

ความสัมพันธ์ ของบทบาท เพศ สมัย	1				2				3		4		5		6		7	
	ญาติผู้ใหญ่		ญาติผู้น้อย		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		สามี	ภรรยา	คู่รัก	คนรู้จัก		คนไม่รู้จัก		เพื่อน		
	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ
1	ท่าน	ท่าน	มัน	มัน	ท่าน	ท่าน	มัน	มัน	เขา	หล่อน	เขา	หล่อน	เขา	หล่อน	เขา	แก	เขา	เธอ
2	ท่าน	ท่าน	เขา	เขา	ท่าน	ท่าน	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา
3	ท่าน	ท่าน	เขา	แก	ท่าน	เธอ	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา
4	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา	เขา

หมายเหตุ

1. ในช่อง สมัย 1 หมายถึง สมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ 2 หมายถึง สมัยประชาธิปไตย 3 หมายถึง สมัยเผด็จการทุนนิยม 4 หมายถึง สมัยทุนนิยมประชาธิปไตย
2. ช่องคู่ความสัมพันธ์ จะแสดงความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมของผู้พูดกับผู้ฟังทั้ง 7 คู่ความสัมพันธ์ ช่อง เพศ จะแยกออกเป็นเพศชายและเพศหญิง
3. * หมายถึง จำนวนข้อมูลการใช้บุรุษสรรพนามไม่เพียงพอจะทำวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงได้
4. - หมายถึง ไม่มีข้อมูล

จากตารางที่ 6.5 สามารถวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ตามประเภทความสัมพันธ์ของบทบาทแบบสมดุลง ไม่สมดุลง และเป็นกลาง ได้ดังนี้

6.3.1 การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมแบบไม่สมดุลงของญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย

จากตารางจะเห็นได้ว่า ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ สมัยประชาธิปไตย และสมัยเผด็จการทุนนิยม ญาติผู้น้อยเมื่อพูดถึงญาติผู้ใหญ่ทั้งเพศชายและหญิงจะใช้ ท่าน มากที่สุด ต่อมาในสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยเปลี่ยนมาใช้ เขา มากที่สุด

ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ญาติผู้ใหญ่เมื่อพูดถึงญาติผู้น้อยหญิงใช้ มัน มากที่สุด ต่อมาในสมัยประชาธิปไตยเปลี่ยนมาใช้ เขา มากที่สุด สมัยเผด็จการทุนนิยม ใช้ แก่มากที่สุด และเมื่อถึงสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยจึงเปลี่ยนมาใช้ เขา มากที่สุด

นอกจากนี้ ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ญาติผู้ใหญ่เมื่อพูดถึงญาติผู้น้อยเพศชายใช้ มัน มากที่สุด ต่อมาในสมัยประชาธิปไตย สมัยเผด็จการทุนนิยม และสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยใช้ เขา มากที่สุด

การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ของญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย เปลี่ยนจากความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลงเป็นความสัมพันธ์แบบสมดุลงโดยญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อยเปลี่ยนมาใช้ เขา เหมือนกันทั้ง 2 ฝ่าย

6.3.2. การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมแบบไม่สมดุลงของผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา

จากตารางจะเห็นได้ว่า ผู้ใต้บังคับบัญชาเมื่อพูดถึงผู้บังคับบัญชาเพศชายในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ สมัยประชาธิปไตย และสมัยเผด็จการทุนนิยมใช้ ท่าน มากที่สุด ต่อมาในสมัยทุนนิยมประชาธิปไตย เปลี่ยนมาใช้ เขา มากที่สุด

ผู้ใต้บังคับบัญชาเมื่อพูดถึงผู้บังคับบัญชาเพศหญิงในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่และสมัยประชาธิปไตยใช้ ท่าน มากที่สุด ต่อมาสมัยเผด็จการทุนนิยมเปลี่ยนมาใช้ เธอ มากที่สุด เมื่อถึงสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยจึงเปลี่ยนมาใช้ เขา มากที่สุด

ผู้บังคับบัญชาเมื่อพูดถึงผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งเพศชายและเพศหญิงใช้เหมือนกัน คือในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ใช้ มัน มากที่สุด ต่อมาในสมัยประชาธิปไตยสมัย เผด็จการทุนนิยม และ สมัยทุนนิยมประชาธิปไตย จึงเปลี่ยนมาใช้ เขา มากที่สุด

การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ของผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาเปลี่ยนจากความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลเป็นความสัมพันธ์แบบสมดุลโดยผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา เปลี่ยนมาใช้ เขา เหมือนกันทั้ง 2 ฝ่าย

6.3.3. การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมแบบไม่สมดุลของสามีกับภรรยา

จากตารางจะเห็นได้ว่า ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ถึงสมัยทุนนิยมประชาธิปไตย ภรรยาเมื่อพูดถึงสามีใช้ เขา เหมือนกันทั้ง 4 สมัยไม่มีความเปลี่ยนแปลง

ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ สามีเมื่อพูดถึงภรรยาใช้ หล่อน มากที่สุด ต่อมาในสมัยประชาธิปไตย สมัยเผด็จการทุนนิยมและสมัยทุนนิยมประชาธิปไตย เปลี่ยนมาใช้ เขา มากที่สุด

ความเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ของสามีกับภรรยาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยาเปลี่ยนจากความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลเป็นความสัมพันธ์แบบสมดุลโดยเปลี่ยนมาใช้ เขา เหมือนกันทั้ง 2 ฝ่าย

6.3.4. การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมแบบ สมดุลของคู่รัก

จากตารางจะเห็นได้ว่า คู่รักหญิงเมื่อพูดถึงคู่รักชาย จะใช้บุรุษสรรพนาม เขา เหมือนกันทั้ง 4 สมัย

ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ คู่รักเพศชายเมื่อพูดถึงคู่รักเพศหญิงจะใช้บุรุษสรรพนาม หล่อน มากที่สุด ต่อมาในสมัยประชาธิปไตย สมัยเผด็จการทุนนิยม และสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยจึงเปลี่ยนมาใช้บุรุษสรรพนาม เขา มากที่สุด

การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ของคู่รักดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การใช้บุรุษสรรพนามระหว่างคู่รักมีการเปลี่ยนแปลง คือ เปลี่ยนจากที่คู่รักเพศชายและเพศหญิงใช้บุรุษสรรพนามต่างกันมาใช้บุรุษสรรพนามเหมือนกันทั้งเพศชายและเพศหญิง

6.3.5. การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมแบบสมดุลของคนรู้จัก

จากตารางจะเห็นได้ว่า คนรู้จัก เมื่อพูดถึงคนรู้จักเพศชายในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ จนถึงสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยพบใช้ เขา เหมือนกันหมดไม่มีการเปลี่ยนแปลง

ส่วนคนรู้จักเมื่อพูดถึงคนรู้จักเพศหญิง ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่พบใช้ หล่อน มากที่สุด ต่อมาในสมัยประชาธิปไตย สมัยเผด็จการทุนนิยม และสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยจะเปลี่ยนมาใช้ เขา มากที่สุด

การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่3ของคนรู้จักดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การใช้บุรุษสรรพนามระหว่างเพื่อนมีการเปลี่ยนแปลง คือ เปลี่ยนจากที่คนรู้จักเพศชายและเพศหญิงใช้บุรุษสรรพนามต่างกันมาใช้บุรุษสรรพนามเหมือนกันทั้งชายและหญิง

6.3.6. การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมแบบสมดุลของคนไม่รู้จัก

จากตารางจะเห็นได้ว่า คนไม่รู้จักเมื่อพูดถึงคนไม่รู้จักเพศชายใช้ เขา มากที่สุด คนไม่รู้จักเมื่อพูดถึงคนไม่รู้จักเพศหญิง ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ใช้ แก มากที่สุด ส่วนในสมัยประชาธิปไตย สมัยเผด็จการทุนนิยม และสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยจึงเปลี่ยนมาใช้ เขา มากที่สุด

การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่3ของคนไม่รู้จักดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การใช้บุรุษสรรพนามระหว่างคนไม่รู้จักมีการเปลี่ยนแปลง คือ เปลี่ยนจากที่คนไม่รู้จักเพศชายและเพศหญิงใช้บุรุษสรรพนามต่างกันมาใช้บุรุษสรรพนามเหมือนกันทั้งชายและหญิง

6.3.7. การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์แบบสมมูลของบทบาททางสังคมของเพื่อน

จากตารางจะเห็นได้ว่า ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่จนถึงสมัยทุนนิยมประชาธิปไตย เพื่อนเมื่อพูดถึงเพื่อนเพศชาย จะใช้ เขา เหมือนกันหมดทั้ง 4 สมัย

ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ เพื่อนเมื่อพูดถึงเพื่อนหญิงพบใช้ เธอ มากที่สุด ต่อมาในสมัยประชาธิปไตย สมัยเผด็จการทุนนิยมและสมัยทุนนิยมประชาธิปไตยจะเปลี่ยนมาใช้ เขา มากที่สุด

การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ของเพื่อนดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการใช้บุรุษสรรพนามระหว่างเพื่อนมีการเปลี่ยนแปลง คือ เปลี่ยนจากที่เพื่อนเพศชายและเพศหญิงใช้บุรุษสรรพนามต่างกันมาใช้บุรุษสรรพนามเหมือนกันทั้งชายและหญิง

จากผลความเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ของผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา สามีกับภรรยา ญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย สามารถสรุปได้ว่ามีความเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน คือ เปลี่ยนจากความสัมพันธ์แบบไม่สมมูลเป็นความสัมพันธ์แบบสมมูลมากขึ้น และผลความเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ระหว่าง คู่รัก เพื่อน คนรู้จัก คนไม่รู้จัก พบว่ามีความเปลี่ยนแปลงการใช้บุรุษสรรพนามในทิศทางเดียวกัน คือ เปลี่ยนจากที่คู่รัก เพื่อน คนรู้จัก คนไม่รู้จักเพศชายและเพศหญิงใช้บุรุษสรรพนามต่างกันมาใช้บุรุษสรรพนามเหมือนกันทั้งชายและหญิง

อย่างไรก็ตามนอกจากผลการเปลี่ยนแปลงในแต่ละคู่ความสัมพันธ์ข้างต้น เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ในภาพรวม ผู้วิจัยพบว่าการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ของทั้ง 7 คู่ความสัมพันธ์มีทิศทางการเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ในทิศทางเดียวกัน คือ เปลี่ยนแปลงมาใช้บุรุษสรรพนาม เขา เหมือนกันหมด

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้แสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงมาใช้บุรุษสรรพนาม เขา ไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเฉพาะคู่ความสัมพันธ์ แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเหมือนกันในทุกคู่ความสัมพันธ์ ดังนั้นการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์แบบสมมูลและไม่สมมูลในทุกคู่ความสัมพันธ์จึงเปลี่ยนมาเป็นความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง คือ ไม่มีการจำแนกความแตกต่างการใช้บุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์แบบสมมูลหรือไม่สมมูลใน 7 คู่ความสัมพันธ์ เพราะทุกคู่ความสัมพันธ์เปลี่ยนมาใช้ เขา เหมือนกันหมด

เพื่อให้เห็นผลการเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 และการเปลี่ยนแปลงประเภทของความสัมพันธ์ในแบบสมดุลง ไม่สมดุลง และเป็นกลาง ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมของผู้ที่ถูกกล่าวถึงที่สัมพันธ์กับผู้พูดในแต่ละคู่ความสัมพันธ์ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิเคราะห์ดังกล่าว ดังตารางที่ 6.6

ตารางที่ 6.6 การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ตามความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมของผู้ที่ถูกกล่าวถึงกับผู้พูด

บทบาททางสังคมของผู้ที่ถูกกล่าวถึง	การใช้คำบุรุษสรรพนาม		ความสัมพันธ์		ลักษณะความสัมพันธ์		
	ชาย	หญิง	เปลี่ยน	ไม่เปลี่ยน	สมดุลง	ไม่สมดุลง	เป็นกลาง
ญาติผู้ใหญ่	เปลี่ยน	เปลี่ยน	/	-	-	-	/
ญาติผู้น้อย	เปลี่ยน	เปลี่ยน	/	-	-	-	/
ผู้บังคับบัญชา	เปลี่ยน	เปลี่ยน	/	-	-	-	/
ผู้ใต้บังคับบัญชา	เปลี่ยน	เปลี่ยน	/	-	-	-	/
สามี	เปลี่ยน	-	/	-	-	-	/
ภรรยา	-	เปลี่ยน	/	-	-	-	/
คูรัก	ไม่เปลี่ยน	เปลี่ยน	-	/	-	-	/
คนรู้จัก	ไม่เปลี่ยน	เปลี่ยน	-	/	-	-	/
คนไม่รู้จัก	ไม่เปลี่ยน	เปลี่ยน	-	/	-	-	/
เพื่อน	ไม่เปลี่ยน	เปลี่ยน	-	/	-	-	/

หมายเหตุ

1. ในช่องสมัย 1 หมายถึง สมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ 2 หมายถึง สมัยประชาธิปไตย 3 หมายถึง สมัยเผด็จการทุนนิยม 4 หมายถึง สมัยทุนนิยมประชาธิปไตย
2. ช่องคู่ความสัมพันธ์ จะแสดงความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมของผู้พูดกับผู้ฟังทั้ง 7 คู่ความสัมพันธ์ ช่อง เพศ จะแยกออกเป็นเพศชายและเพศหญิง

6.4 สรุป

การใช้บุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึงในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ สมัยประชาธิปไตย สมัยเผด็จการทุนนิยม และสมัยทุนนิยมประชาธิปไตย มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ 2 ประการคือ

1. ประเภทความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมในแบบสมดุลง่าย ไม่สมดุลง่าย และเป็นกลาง มีการเปลี่ยนแปลงและทำให้การใช้บุรุษสรรพนามเปลี่ยนแปลงไปด้วย
2. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึงในแบบสมดุลง่าย ไม่สมดุลง่าย และเป็นกลาง ไม่มีการเปลี่ยนแปลง แต่การใช้บุรุษสรรพนามมีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากปัจจัยสังคมอื่นๆเข้ามามีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บุรุษสรรพนาม เช่น ความสุภาพ ความสนิทสนม

การใช้บุรุษสรรพนามตามประเภทความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคมในแบบสมดุลง่าย ไม่สมดุลง่าย และเป็นกลาง ของคู่ความสัมพันธ์ทั้ง 7 คู่ มีการเปลี่ยนแปลงและทำให้การใช้บุรุษสรรพนามเปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนี้

ในความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย การใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ยังคงเป็นความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลง่ายไม่เปลี่ยนแปลง แต่การใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ในญาติผู้น้อยเพศหญิง แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความสัมพันธ์แบบสมดุลง่าย

สำหรับการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย ยังคงแสดงความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลง่ายไม่เปลี่ยนแปลง แต่การใช้บุรุษสรรพนามมีการเปลี่ยนแปลง คือ สุภาพมากขึ้น ส่วนสรรพนามบุรุษที่ 3 มีการเปลี่ยนแปลงจากความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลง่ายไปสู่ความสัมพันธ์แบบสมดุลง่าย

ในความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา การใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 ของผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ยังคงแสดงความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลง่ายไม่เปลี่ยนแปลง แต่การใช้บุรุษสรรพนามมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่สุภาพและแสดงความเท่าเทียมมากขึ้นโดยเฉพาะผู้บังคับบัญชาเพศชายซึ่งเปลี่ยนมาใช้บุรุษสรรพนามเหมือนผู้ใต้บังคับบัญชาเพศชาย ส่วนการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 มีการเปลี่ยนแปลงและแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาเปลี่ยนแปลงจากความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลง่าย ไปสู่ความสัมพันธ์แบบสมดุลง่าย

ในความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา สามีมีการเปลี่ยนแปลงมาใช้บุรุษสรรพนามที่สุภาพมากขึ้น ในขณะที่ภรรยามีการเปลี่ยนแปลงมาใช้บุรุษสรรพนามที่สุภาพน้อยลงแต่แสดง

ความสัมพันธ์สนมและเท่าเทียมกันมากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา เปลี่ยนจากความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลมาเป็นความสัมพันธ์แบบสมดุล

ส่วนการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ของสามีไม่มีการเปลี่ยนแปลง โดยทั้ง 4 สมัย ใช้ คุณ เหมือนกันหมด สำหรับภรรยา การใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 มีการเปลี่ยนแปลงมาใช้เหมือน สามี ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยาเปลี่ยนจากความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลมาเป็นความสัมพันธ์แบบสมดุล

ส่วนการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ของสามีกับภรรยาต่างเปลี่ยนมาใช้บุรุษสรรพนาม เขา เหมือนกันหมดซึ่งแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยาเปลี่ยนจากความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลมาเป็นความสัมพันธ์แบบสมดุล

ในความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก การใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ของคู่รักทั้งเพศชายและเพศหญิง มีการเปลี่ยนแปลง คือ คู่รักเพศชายเปลี่ยนมาใช้บุรุษสรรพนามที่แสดงความสุภาพมากขึ้น ส่วนคู่รักเพศหญิง เปลี่ยนมาใช้บุรุษสรรพนามที่สุภาพลดลงแต่แสดงความสนิทสนมมากขึ้น

สำหรับสรรพนามบุรุษที่ 2 คู่รักเพศชายใช้ คุณ ทั้ง 4 สมัยไม่มีการเปลี่ยนแปลง ส่วนคู่รักเพศหญิง เปลี่ยนมาใช้ เขา เหมือนเพศชาย ส่วนการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 คู่รักของเพศชายทั้ง 4 สมัยใช้ เขา ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ส่วนคู่รักเพศหญิง เปลี่ยนมาใช้บุรุษสรรพนามเหมือนกับเพศชาย

ในความสัมพันธ์ระหว่างคนไม่รู้จัก มีการเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 คือ คน ไม่รู้จักเพศชาย เปลี่ยนมาใช้บุรุษสรรพนามที่สุภาพมากขึ้น ส่วนคนไม่รู้จักเพศหญิงเปลี่ยนมาใช้บุรุษสรรพนามที่สุภาพน้อยลงและสนิทสนมมากขึ้น ส่วนการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 และ 3 ของคนไม่รู้จักเพศหญิงเปลี่ยนมาใช้คำบุรุษสรรพนามเหมือนคนไม่รู้จักเพศชาย

ในความสัมพันธ์ระหว่างคนรู้จัก การใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ของคนรู้จักเพศชายไม่มีการเปลี่ยนแปลงแต่การใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ของคนรู้จักเพศหญิงเปลี่ยนจากการใช้สรรพนามที่แสดงความสุภาพมากมาเป็นสรรพนามที่แสดงความสุภาพน้อยลงและสนิทสนมมากขึ้น สำหรับการ ใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 และ 3 ของคนรู้จักเพศหญิงเปลี่ยนมาใช้บุรุษสรรพนาม เหมือนคนรู้จักเพศชาย

ในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน การใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ของเพื่อนทั้งเพศชายและหญิง ไม่มีการเปลี่ยนแปลง โดยเพื่อนเพศชายยังคงใช้บุรุษสรรพนามที่แสดงความสุภาพ และเพื่อนเพศหญิงใช้บุรุษสรรพนามที่แสดงความสุภาพและความสนิทสนม

สำหรับการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ของเพื่อนเพศชายเปลี่ยนจากคำบุรุษสรรพนามที่สุภาพไปใช้คำสรรพนามที่ไม่สุภาพและแสดงความสนิทสนมกัน ส่วนเพื่อนเพศหญิงยังคงใช้คำบุรุษสรรพนามที่แสดงความสุภาพและสนิทสนมไม่เปลี่ยนแปลง

ส่วนการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 เพื่อนเพศหญิงเปลี่ยนจากบุรุษสรรพนามที่ใช้ต่างจากเพศชาย มาใช้เหมือนกับเพศชาย

จากการเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 บุรุษที่ 2 และบุรุษที่ 3 ของคู่ความสัมพันธ์ในบทบาททางสังคมต่างๆสามารถนำมาสรุปภาพรวมการเปลี่ยนแปลงการใช้บุรุษสรรพนามตามประเภทความสัมพันธ์ของบทบาททางสังคม ในแบบสมดุลง่าย ไม่สมดุลง่าย และเป็นกลาง ในแต่ละบุรุษได้ดังนี้

การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่สมัยใหม่ ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับญาติผู้น้อย ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา มีการใช้บุรุษสรรพนามที่แสดงความสูงต่ำของบทบาทมากที่สุด และแสดงให้เห็นว่าเพศชายมีสถานะสูงกว่าเพศหญิงมากที่สุด

ต่อมาในสมัยประชาธิปไตย สมัยเผด็จการทุนนิยม สมัยทุนนิยมประชาธิปไตย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ญาติผู้น้อยกับญาติผู้ใหญ่ ยังคงไม่เปลี่ยนแปลง คือ ยังคงเป็นความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลง่าย แต่ก็มีความโน้มเอียงไปสู่อุบัติการณ์ความสัมพันธ์แบบสมดุลง่าย โดยการใช้นามสรรพนามในความสัมพันธ์ของผู้บังคับบัญชาเพศชายเริ่มมีความเปลี่ยนแปลงไปสู่อุบัติการณ์แบบสมดุลง่ายมากขึ้น คือ แสดงความเท่าเทียมกับผู้ใต้บังคับบัญชามากขึ้น และการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ของญาติผู้ใหญ่เพศชายก็มีความสุภาพมากขึ้น นอกจากนี้การใช้นามสรรพนามของญาติผู้น้อยและผู้ใต้บังคับบัญชาเพศหญิงถึงแม้จะยังคงแสดงความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลง่ายอยู่แต่ก็เริ่มแสดงความสนิทสนมและเท่าเทียมกับญาติผู้ใหญ่และผู้ใต้บังคับบัญชาเพิ่มขึ้น

ส่วนการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยามีการเปลี่ยนแปลง และทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยาเปลี่ยนจากความสัมพันธ์แบบไม่สมดุลง่ายเป็นความสัมพันธ์แบบสมดุลง่าย

ส่วนการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก เพื่อน คนรู้จัก คนไม่รู้จัก ยังคงแสดงความสัมพันธ์แบบสมดุลง่าย แต่การใช้นามสรรพนามมีความเปลี่ยนแปลงคือในทั้ง 4 คู่ความสัมพันธ์ เพศชายจะใช้นามสรรพนามบุรุษที่ 1 ที่แสดงความสุภาพมากขึ้น ส่วนเพศหญิงจะใช้นามสรรพนามบุรุษที่ 1 ที่แสดงความสุภาพน้อยลงแต่แสดงความสนิทสนมมากขึ้น

การใช้นามสรรพนามบุรุษที่ 2 ในความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ญาติผู้น้อยกับญาติผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงแต่ความสัมพันธ์ยังคงเป็นแบบไม่สมดุลง่ายไม่เปลี่ยนแปลง

สำหรับการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ในความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา ในสมัย
ทุนนิยมประชาธิปไตยมีการเปลี่ยนแปลง และทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยาเปลี่ยนไป
เป็นความสัมพันธ์แบบสมดุลง

ส่วนการเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ตามความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก เพื่อน
คนรู้จัก คนไม่รู้จัก มีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน คือ ทั้ง 4 คู่ความสัมพันธ์ยังคงเป็นความ
สัมพันธ์แบบสมดุลง แต่การใช้บุรุษสรรพนามมีความเปลี่ยนแปลง คือ การใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 ใน
ความสัมพันธ์ระหว่าง คู่รัก คนรู้จัก คนไม่รู้จัก ทั้งเพศชายและหญิงมีความเท่าเทียมกันมากขึ้น
โดยเปลี่ยนจากการใช้บุรุษสรรพนามที่แยกใช้ต่างกันระหว่างชายกับหญิง ในสมัยปฏิรูปสังคมไปสู่
สมัยใหม่ มาใช้เหมือนกันในสมัยประชาธิปไตย สมัยเผด็จการทุนนิยม สมัยทุนนิยมประชาธิปไตย

ส่วนในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน เพื่อนเพศชายมีการเปลี่ยนแปลงมาใช้บุรุษสรรพนาม
ที่ไม่สุภาพแต่แสดงความสนิทสนมมากขึ้น ส่วนเพื่อนเพศหญิงไม่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้บุรุษ
สรรพนาม

การเปลี่ยนแปลงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ในทุกคู่ความสัมพันธ์มีการเปลี่ยนแปลงไปใน
ทิศทางเดียวกัน คือ เปลี่ยนมาใช้ บุรุษสรรพนาม เขา เหมือนกันหมด แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์
ของทั้ง 7 คู่ความสัมพันธ์เปลี่ยนมาเป็นความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง คือ ไม่มีการจำแนกความแตก
ต่างการใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ในแบบสมดุลงหรือไม่สมดุลง